

Олександр ЗАХАРЧУК

аспірант освітньо-наукової програми
«Менеджмент», ЗУНУ

НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Упродовж останніх років глобалізаційні процеси істотно впливають на нерівномірність економічного розвитку, нееквівалентність зовнішньоекономічного обміну між країнами, міжнародну дивергенцію доходів та загострення проблем глобальної бідності. Інтеграція економіки України до світового економічного простору, активна участь вітчизняних виробників у конкурентній боротьбі на міжнародних ринках надає нового змісту процесу взаємозв'язку між окремими ланками національної економіки. Глобалізаційні процеси, що охоплюють світ, сприяють зростанню обсягів виробництва, споживання та переміщення товарів, що, своєю чергою, активізує формування зовнішньоторговельного механізму інтеграції України до європейського економічного простору.

Агропромисловий комплекс України в останні роки опинився перед необхідністю радикального оновлення й переосмислення свого розвитку. Конкуренція на світових ринках, кліматичні зміни, зростання потреб у продовольчій безпеці та технологічні прориви змушують шукати нові підходи до ведення аграрного бізнесу. Відповідно основним напрямом розвитку є інновації.

Як зазначає Харів П.С. «...Інноваційний процес в аграрному секторі – це постійний, безперервний процес перетворення окремих технічних, технологічних та організаційно-економічних ідей і наукових варіантів вирішення певного практичного завдання з метою переходу галузей та підприємств аграрного сектору на якісно новий рівень виробничого процесу. На здатність підтримувати інноваційну діяльність в аграрному секторі впливає велика кількість факторів, таких як особливості природно-економічних умов господарювання, стан організаційно-

виробничого механізму, рівень готовності господарств до впровадження інновацій, засоби стимулювання досягнень науки та їх впровадження на практиці, регіональні відмінності суб'єктів господарювання» [1, с. 322]. Тому інновації в сучасних реаліях стають не лише умовою виживання, а й ключем до сталого зростання.

АПК України активно трансформується під впливом технологій, глобальних викликів та внутрішніх потреб. Відтак, нами виокремлено ключові напрями інноваційного розвитку АПК, що будуть формувати його майбутнє:

1. Цифровізація аграрного виробництва (AgTech), що передбачає широке впровадження GPS-навігації, агро дронів, супутникового моніторингу, систем точного землеробства, застосування аналітичних систем управління врожайністю, моніторингу стану ґрунтів та оптимізації витрат.

2. Біотехнології та органічне виробництво, що реалізується через використання біодобрив та мікродобрив, біологічного захисту рослин та генетично модифікованих культур (з урахуванням експортного потенціалу).

3. Інноваційна логістика та агропереробка. Автоматизація та модернізація переробних підприємств, застосування ефективних логістичних ланцюгів для збереження якості продукції, та розвиток транспортної інфраструктури для швидкого експорту продукції на глобальні ринки.

4. Екологічна та енергетична стійкість. Впровадження відновлюваних джерел енергії в агросекторі через використання біогазу та сонячної і вітрової енергетики. Важливим напрямком в даному контексті є раціональне використання водних та земельних ресурсів і перехід до замкнених циклів виробництва.

5. Розвиток органічного фермерства – системи виробництва, що уникає використання синтетичних добрив, пестицидів, ГМО та індустріальних методів вирощування. Глобалізація, з одного боку, сприяє поширенню органічних практик через обмін досвідом, міжнародну сертифікацію та доступ до нових ринків. З іншого боку, вона створює ризики для органічних виробників: конкуренція

з великими агрохолдингами, уніфікація стандартів, втрата локальних традицій ведення господарства.

Особливе значення органічне фермерство набуває в країнах з аграрним потенціалом, як-от Україна. В умовах війни, зміни клімату та глобального попиту на якісну їжу, українські фермери дедалі більше звертатимуться до органічних технологій. Крім того, органічне фермерство в контексті глобалізації сприяє збереженню локальної культури, традиційного знання та соціальної згуртованості сільських громад. Воно стимулює розвиток місцевого підприємництва, агротуризму, переробки сировини, тим самим зменшуючи залежність від імпорту та зовнішніх факторів.

6. Глобальні партнерства та інтеграція в міжнародні ринки. Даний напрям передбачає діяльність українських компаній із залученням іноземних інвесторів та розширення експорту через відповідність міжнародним стандартам якості (НАССР, ISO).

В умовах глобалізації агропромисловий комплекс України стикається з посиленою конкуренцією на світових ринках, що потребує впровадження інновацій для збереження конкурентоспроможності. Інноваційний розвиток дозволяє підвищити ефективність виробництва, зменшити витрати ресурсів і поліпшити якість продукції. Використання сучасних технологій сприяє сталому розвитку сільського господарства та збереженню довкілля. Отже, інноваційний розвиток є необхідною умовою для інтеграції українського АПК у світову економіку та забезпечення продовольчої безпеки країни.

Список використаних джерел

1. Харів П. С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів. Тернопіль : *Економічна думка*, 2003. 326 с.
2. Салькова І. Ю. Теоретичні аспекти удосконалення фінансового управління на підприємствах олійно-жирової промисловості. *Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво*. 2013. № 5. С. 83-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2013_5_16
3. Соловчук К.О. Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в аграрній сфері. *Економіка та управління національним господарством*. 2015. № 1 (163). С. 130-137.